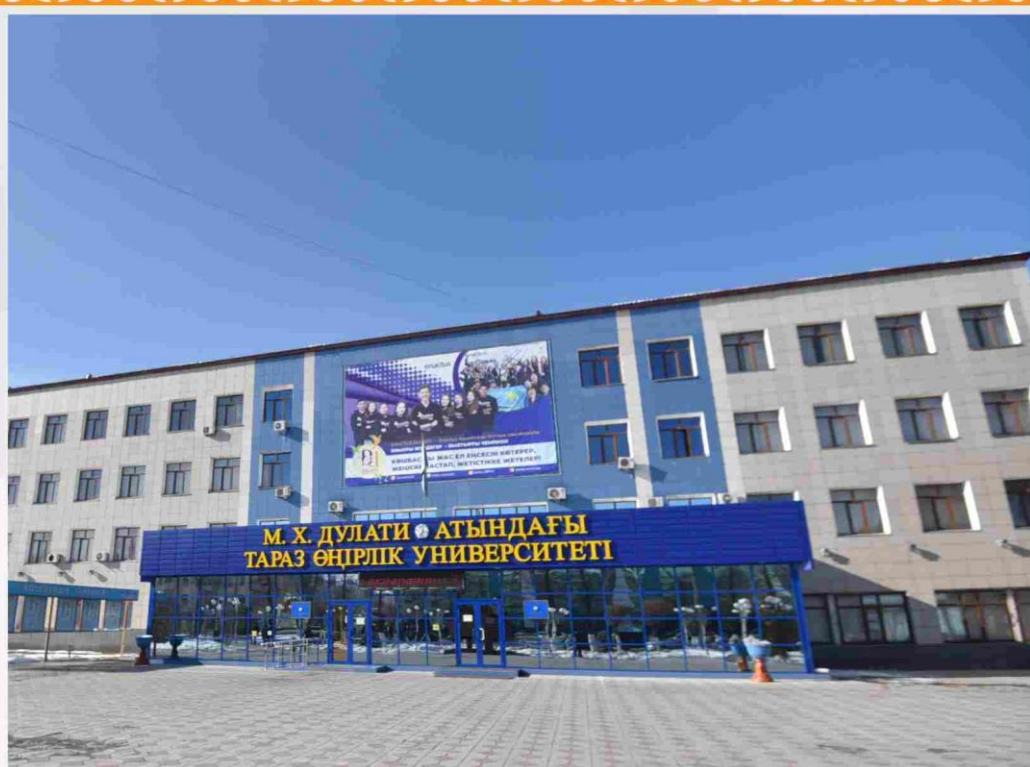


Dulaty University
ХАБАРШЫСЫ

ВЕСТНИК
Dulaty University

Dulaty University
BULLETIN

№2
2022



ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ

М.Х. ДУЛАТИ атындағы
ТАРАЗ Өңірлік Университеті

DULATY UNIVERSITY ХАБАРШЫСЫ

Ғылыми журнал
2000 ж. наурыз айынан бастап жылына
төрт рет шығады



ISSN 2788-4724
№ 2 (06)
Сәуір-маусым
2022 ж.

Бас редактор: **И.И. Бекбасаров** - т.ғ.д., профессор.

Редакция алқасы:

Н.В. Скоробогатова - псих.ғыл. канд., доцент, Ресей Федерациясы; **Э.Капаган** - PhD, Түркия; **С.Чавдарова-Костова** - PhD, профессор, Болгария; **П.С. Пойта** - техн.ғыл.д-ры, профессор, Беларусь Республикасы; **И. Сметанска** - PhD, Германия; **М.В. Дяденко** - техн.ғыл.канд., доцент, Беларусь Республикасы; **А. Гульбинниене** - PhD, Литва; **ЭлдерТейшейраГомиш** - PhD, профессор, Португалия; **Г.Е.Санай** - пед.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **Ш.Т. Турдалиева** - псих.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **К.Б. Сматава** - псих.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **Н.Ә. Бейсен** - физ.-мат.ғыл.канд., қауымд. профессор, Dulaty University; **Б.К. Масалимова** - хим.ғыл.канд., қауымд. профессор, Dulaty University; **М.Б. Муратбеков** - физ.-мат.ғыл.д-ры, профессор, Dulaty University; **Г.З. Шаймерденова** - PhD, Dulaty University; **Л.Н. Есмаханова** - PhD, Dulaty University; **Г.Б. Нұрадин** - филос.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **С.У. Бакторазов** - тарих ғыл.канд., профессор, Dulaty University; **З.Т. Абдукаримова** – Заң ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **А.Б. Бекенова** - заң ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **Г.Б. Исабекова** - PhD, Dulaty University; **А.А. Аладьина** - фил.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **С.О. Құлбарақ** - Фил.ғыл.д-ры, профессор, Dulaty University; **С.Т. Дүйсенбаева** - техн.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **С.Т. Әбілдаев** - PhD, доцент, Dulaty University; **А.Ә. Сағындықов** - техн.ғыл.д-ры, профессор, Dulaty University; **А.О. Жатқанбаева** - PhD, доцент, Dulaty University; **Г.Б. Джумабекова** - PhD, доцент, Dulaty University; **А.Б. Мыңбаева** - техн.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **А.Қ. Құдабаева** - техн.ғыл.канд., доцент, Dulaty University; **Б.Ж. Унайбаев** - техн.ғыл.д-ры, профессор, Екібастұз; **И.С. Бровко** - техн.ғыл.д-ры, профессор, Әуезов Университеті; **А.А. Кابدүшев** - PhD, Dulaty University.

Корректор және беттік өңдеу: **Ж.Е.Айнақұлова.**

Редакция мекен-жайы: 080012, Тараз қаласы, Төле би көш., 60. Тел.: 8 7262 45-35-10.
<http://journals.dulaty.kz> E-mail: vestnikdulaty@mail.ru

Тіркеу күәлігі: № 1128-Ж (04.03.2000 ж.), № KZ43VPY00028452 (29.10.2020 ж.)
Басуға қол қойылған күн 30.06.22. Форматы 70×180/16. Шартты баспа табағы 14,85.
Тираж 300 дана. Тапсырыс 364.

М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университетінің «Dulaty University» баспасы.
080012, Тараз қаласы, Сүлейменов көшесі, 11.

© М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, 2022

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И
НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТАРАЗСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ имени М.Х. ДУЛАТИ

**ВЕСТНИК
DULATY UNIVERSITY**

Научный журнал
Издается с марта 2000 г.
Выходит четыре раза в год



ISSN 2788-4724

№ 2 (06)

Апрель-июнь

2022 г.

Главный редактор: **И.И. Бекбасаров** - д.т.н., профессор

Редакционная коллегия:

Н.В. Скоробогатова - канд. псих. наук, доцент, Российская Федерация; **Э. Капаган** - PhD, Турция; **С.Чавдарова-Костова** - PhD, профессор, Болгария; **П.С. Пойта** - д-р техн. наук, профессор, Беларусь; **И. Сметанска** - PhD, Германия; **М.В. Дяденко** - канд. техн. наук, доцент, Беларусь; **А. Гульбиниене** - PhD, Литва; **Э.Т. Гомиш** - PhD, профессор, Португалия; **Г.Е. Санай** - канд. пед. наук, доцент, Dulaty University; **Ш.Т. Турдалиева** - канд. псих. наук, доцент, Dulaty University; **К.Б. Сматова** - канд. псих. наук, доцент, Dulaty University; **Н.А. Бейсен** - канд. физ.-мат. наук, ассоц. профессор, Dulaty University; **Б.К. Масалимова** - канд. хим. наук, ассоц. профессор, Dulaty University; **М.Б. Муратбеков** - д-р физ.-мат. наук, профессор, Dulaty University; **Г.З. Шаймерденова** - PhD, Dulaty University; **Л.Н. Есмаханова** - PhD, Dulaty University; **Г.Б. Нурадин** - канд. филос. наук, доцент, Dulaty University; **С.У. Бакторазов** - канд. ист. наук, профессор, Dulaty University; **З.Т. Абдукаримова** - канд. юр. наук, доцент, Dulaty University; **А.Б. Бекенова** - канд. юр. наук, доцент, Dulaty University; **Г.Б. Исабекова** - PhD, Dulaty University; **А.А. Аладьина** - канд. фил. наук, доцент, Dulaty University; **С.О. Кулбарак** - д-р фил. наук, профессор, Dulaty University; **С.Т. Дуйсенбаева** - канд. техн. наук, доцент, Dulaty University; **С.Т. Абилдаев** - PhD, доцент, Dulaty University; **А.А. Сагындыков** - д-р техн. наук, профессор, Dulaty University; **А.О. Жатканбаева** - PhD, доцент, Dulaty University; **Г.Б. Джумабекова** - PhD, доцент, Dulaty University; **А.Б. Мынбаева** - канд. техн. наук, доцент, Dulaty University; **А.К. Кудабаяева** - канд. техн. наук, доцент, Dulaty University; **Б.Ж. Унайбаев** - д-р техн. наук, профессор, Экибастуз; **И.С. Бровко** - д-р техн. наук, профессор, Ауезов Университет; **А.А. Кабдушев** - PhD, Dulaty University.

Корректор и компьютерная верстка: **Ж.Е. Айнакулова.**

Адрес редакции: 080012, г. Тараз, ул. Толе би, 60, Тел.: 8 7262 45-35-10.

<http://journals.dulaty.kz> E-mail: vestnikdulaty@mail.ru

Свидетельство о регистрации: № 1128-Ж (04.03.2000 г.), № KZ43VPY00028452 (29.10.2020 г.)

Подписано в печать 30.06.22. Формат 70×180/16. Усл. печ. л. 14,85. Тираж 300 экз. Заявка 364.

Издательство «Dulaty University» Таразского регионального университета им. М.Х. Дулати. 080012, г. Тараз, ул. Сулейменова, 11.

© Таразский региональный университет им. М.Х. Дулати, 2022

MINISTRY OF EDUCATION AND
SCIENCE OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

TARAZ REGIONAL UNIVERSITY
named after M.Kh. DULATY

**DULATY UNIVERSITY
BULLETIN**

Scientific Journal
Published since March 2000
Published quarterly



ISSN 2788-4724

№ 2 (06)

April-June

2022

Editor in chief: **I.I. Bekbasarov** – Dr. of Tech. Sci., Professor

Editorial board:

N.V. Skorobogatova - Cand. Psy. Sci., Associate Professor, Russian Federation; **E. Kapagan** - PhD, Turkey; **S. Chavdarova-Kostova** - PhD, Professor, Bulgaria; **P.S. Sing** - Dr. Tech. Sci., Professor, Belarus; **I. Smetanska** - PhD, Germany; **M.V. Dyadenko** - Cand. Tech. Sci., Associate Professor, Belarus; **A. Gulbinienė** - PhD, Lithuania; **E.T. Gomes** - PhD, Professor, Portugal; **G.E. Sanay** - Cand. Ped. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **PC. Turdalieva** - Cand. Psy. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **K.B. Smatova** - Cand. Psy. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **N.A. Beissen** - Cand. Phys.-Mat. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **B.K. Masalimova** - Cand. Chem. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **M.B. Muratbekov** –Dr. Phys.-Math. Sci., Professor, Dulaty University; **G.Z. Shaimerdenova** - PhD, Dulaty University; **L.N. Esmakhanova** - PhD, Dulaty University; **G.B. Nuradin** - Cand. Philosophy Sci., Associate Professor, Dulaty University; **S.U. Baktorzov** - Cand. Hist. Sci., Professor, Dulaty University; **Z.T. Abdukarimova** - Cand. Legal entity Sci., Associate Professor, Dulaty University; **A.B. Bekenova** - Cand. Legal entity Sci., Associate Professor, Dulaty University; **G.B. Isabekova** - PhD, Dulaty University; **A.A. Aladyina** - Cand. Phil. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **S.O. Kulbarak** - Dr. Phil. Sciences, Professor, Dulaty University; **S.T. Duisenbaeva** - Cand. tech. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **S.T. Abildaev** - PhD, Associate Professor, Dulaty University; **A.A. Sagyndykov** - Dr. Tech. Sciences, Professor, Dulaty University; **A.O. Zhatkanbaeva** - PhD, Associate Professor, Dulaty University; **G.B. Dzhumabekova** - PhD, Associate Professor, Dulaty University; **A.B. Mynbayeva** - Cand. Tech. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **A.K. Kudabayeva** - Cand. Tech. Sci., Associate Professor, Dulaty University; **B.Zh. Unaibaev** –Dr.Tech. Sci., Professor, Ekibastuz; **I.S. Brovko** - Dr. Sci., Professor, Auezov University; **A.A. Kabdushev** - PhD, Dulaty University.

Press-corrector and computer page makeup **Zh.E.Ainakulova**.

Editorial address: 080012, Taraz, Tole bi str., 60. Tel.: 8 7262 45-35-10.
<http://journals.dulaty.kz> E-mail: vestnikdulaty@mail.ru

Registration certificate: No.1128-Ж (04.03.2000), No. KZ43VPY00028452 (29.10.2020).
Signed in print 30.06.22. Form 70×180/16. Cond.print.sh. 14.85. Edition 300 copies.
Application 364.

Printing House «Dulaty University» of Taraz Regional University
named after M.Kh. Dulaty. 080012, Taraz, Suleymenov str., 11.

© Taraz Regional University named after M.Kh. Dulaty, 2022

МАЗМУНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

Педагогика ғылымдары

Педагогические науки

Pedagogical sciences

Шигланова Г.С., Бостанов Б.Г. Математиканы жаңартылған мазмұнда оқытудың тиімділігі	8
Қонсақова М.Е., Балта Н. Применение Geogebra для обучения математике	14
Токторбекова А.А., Бостанов Б.Г. Болашақ математика мұғалімдерінің оқушылардың жобалау іс- әрекеттерін ұйымдастыруға дайындығын жетілдіру бағыттары	20
Даулеткулова А., Нургалиева Ж. The effects of motivation on student's scholarly accomplishment in mathematics	28
Жанкулов Т., Құламанова З. Ғұмыры ғылым гуманизмімен өрілген басшы	33
Макимова Г.Т. Внедрение инновационных технологий как необходимое условие развитие профессионального педагогического образования	40

Филологиялық ғылымдар

Филологические науки

Philological sciences

Мукашев Т.А., Мукашева А.М. Р.Ниязбектің «Көсем» романы: тарихи шындық пен көркемдік шындық үйлесімділігі	48
Молдабаева А.А., Құтымбетова Э.Қ Ш.Мұртаза прозасындағы қазіргі заман көрінісі	58
Jolchibekova K. Derivative properties of terms of the food industry in the Kazakh language (comparative analysis based on Russian and English languages)	65

Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар

Социально-гуманитарные науки

Social and humanitarian sciences

Аташ Б. Ата-баба дәстүрінің діни және діни сенімдік қырлары	78
Tugelova Zh., Alikhanova G. The concept of polemical discourse and its role in communicative competence	86
Омирзакова Д.Д., Таирова Б.Л. Көшпелі танымдағы әскери мәдениеттің орны	92
Ержанова Ф.М., Ибраева Ж.Б., Шашкина Г.З. Концепт «Вера» в древнетюркской ментальности	99
Кульбаева Д.Д., Куандыкова Э.Д., Мусабекова Г.К. Ойлау мәдениетінің қалыптасуы және оның философиялық мәні	104
Г.Т.Алджамбекова, Г.К.Наурызбаева, А.Б.Мусатаева Университет студенттерінің кәсіби құзыреттерін дамыту	112
Омаров С.А., Бухаев А.Н. Вопрос о природе личности в философско-социологическом наследии идеологовпартии эсеров (начало XX века)	117

Техникалық ғылымдар

Технические науки

Technical sciences

Мөлдеков И.О., Муратова Г.И. Дұрыс көпбұрыштарды тұрғызудың тура және кері есептері	128
Мөлдеков И.О., Муратова Г.И. Шеңберді теңдей бөліктерге бөлу есептері	136
Есмаханова Л.Н., Кемалов Е.Е. Көлік құралдарының жүріп өтуін оңтайлы реттеу жүйелері	141
Молдабеков Б.А. Табиғи газды өндіру кезіндегі гидрат түзілумен күрес	149

Иманалиева А.Д., Исахов А.А. Математическое моделирование распространения загрязняющих газов для модели городского каньона с непрерывными барьерами	1 5 7
Миннуллина С.И., Исахов А.А. Численное моделирование движения потока воды при разрушении защитных гидротехнических сооружений	1 6 7
Телагисова М., Исахов А.А. Численное моделирование аварийного разлива нефти и нефтепродуктов на водные поверхности	1 8 1
Сабуров Б.У., Алдаберген Ш., Дәрібаева Ж.Ә. Шала өткізгіштердегі контактілік құбылыстар	1 9 4
Богоутдинов Ф.Ф., Исахов А.А. Математическое моделирование конвективного теплообмена в электронных устройствах	2 0 1